

MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST STŘEDOŠKOLÁKŮ

Media Literacy of Secondary School Students

Abstrakt

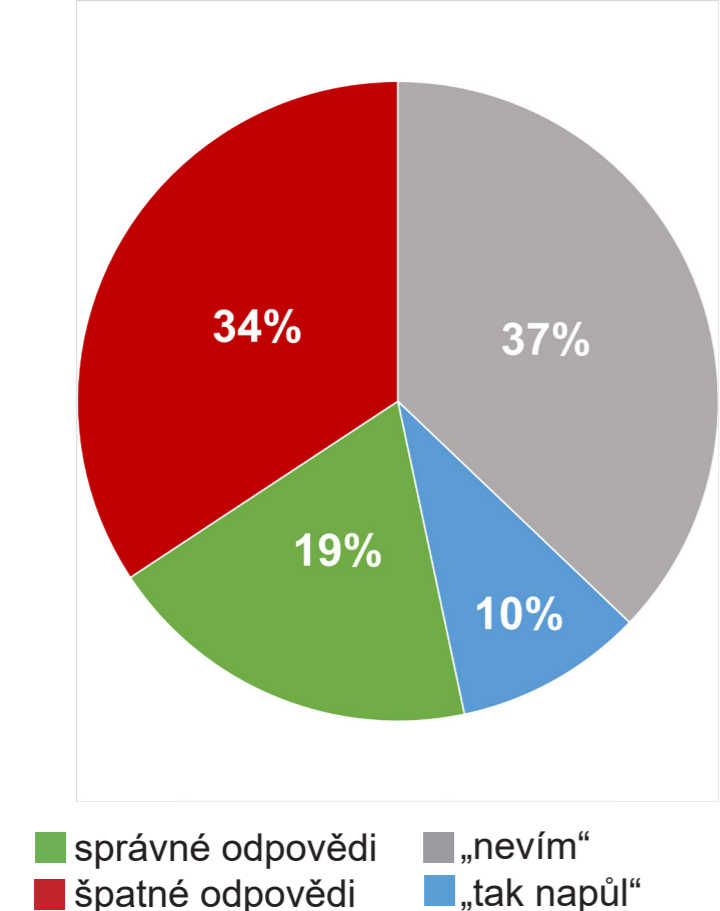
Tato bakalářská práce se zabývá analýzou mediální gramotnosti středoškoláků. Cílem bylo zjistit schopnost studentů rozpoznat dezinformace, hoaxy a další různé nepravdy na internetu. Výzkum byl proveden pomocí kvantitativního dotazníku, který zodpovědělo 105 studentů ze 2 různých škol. Hlavní zjištění ukazují, že ačkoli studenti často rozpoznají některé druhy dezinformací, u jiných mají potíže. Dále zjistil, že větší část žáků disponuje konspiračním myšlením, které je činí náchylnější k uvěření nepravdivým informacím. Zkoumal, které jsou hlavní zdroje informací pro studenty a jaký mají názor na mediální výchovu. Závěr přináší i možná doporučení pro zlepšení mediální gramotnosti.

Abstract

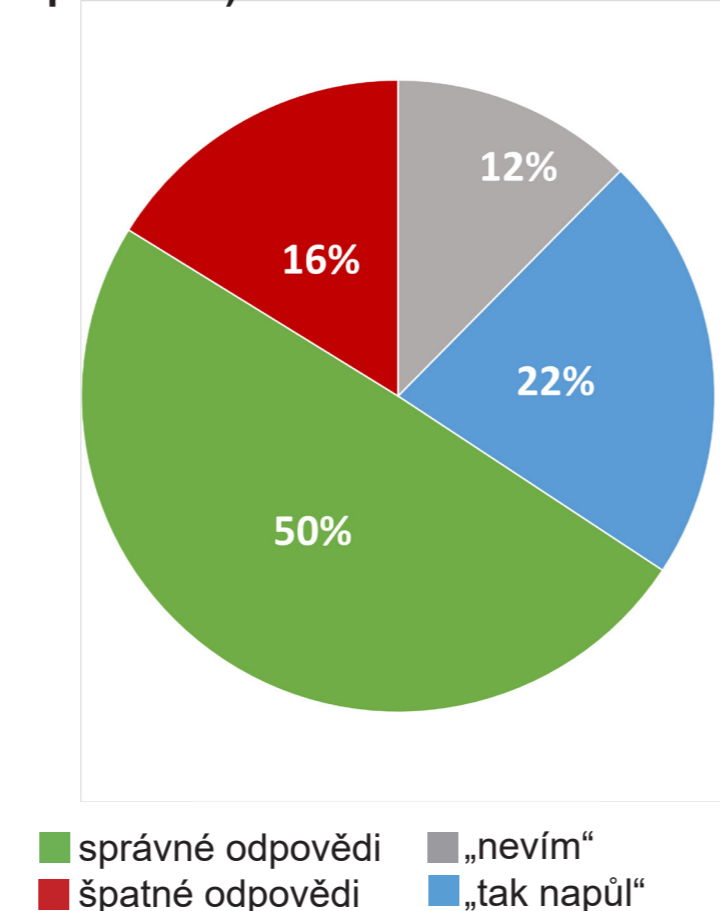
This bachelor's thesis analyses the media literacy of high school students. The research aimed to determine the students' ability to recognize disinformation, hoaxes, and other various falsehoods on the internet. A quantitative questionnaire was utilized to gather data, with 105 students from 2 different schools participating in the study. The main findings revealed that while students often recognize some types of disinformation, they struggle with others. Additionally, it was revealed that a significant portion of students exhibited conspiratorial thinking, making them more susceptible to believing false information. The study also examined what are the primary sources of information for students and their opinions on media education. The potential recommendations for enhancing media literacy are then offered in the conclusion.

Poměry odpovědí u několika vybraných otázek z oblasti: všeobecná mínění, ruské dezinformace, konspirační myšlení a zdraví

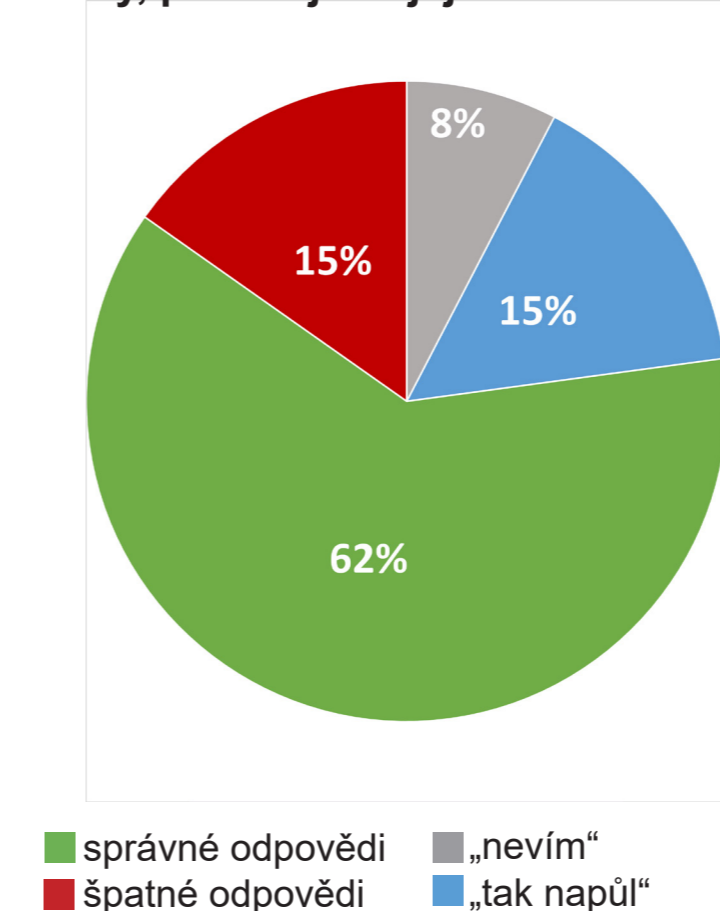
Evropská unie zakázala výrobu benzinových a naftových aut od roku 2035.

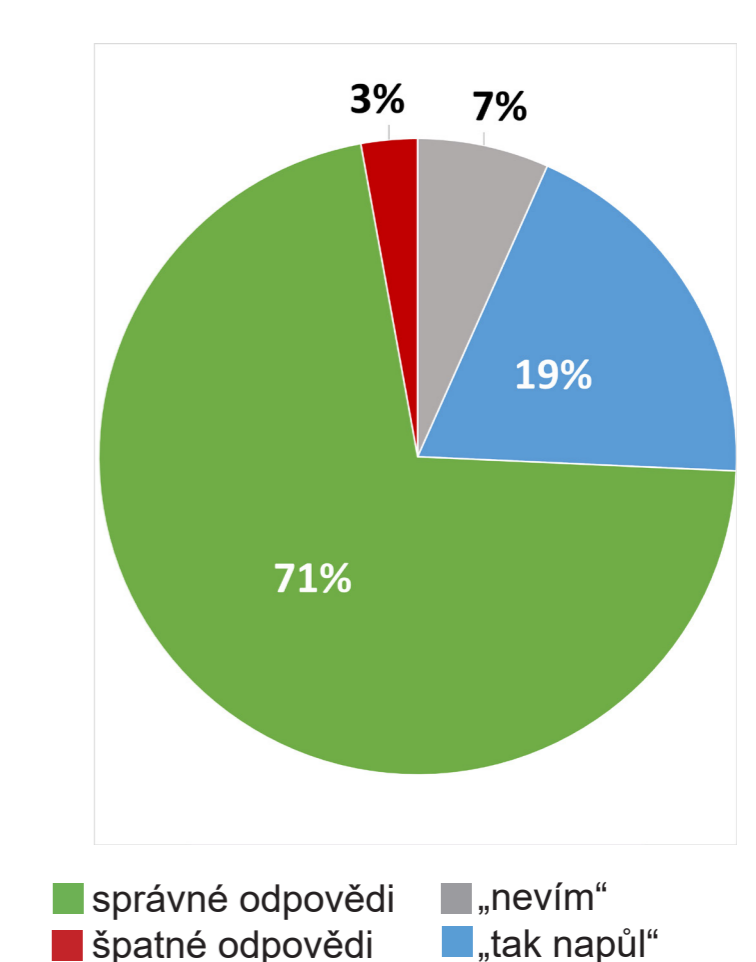
Rusko vede v ČR informační válku (cílené šíření dezinformačních zpráv atd.).

Svět ve skutečnosti řídí skryté elity, které jsou mocnější než jednotlivé vlády, politici jsou jejich loutkami.

Jídlo ohřívané v mikrovlnné troubě je zdraví škodlivé.

Závěr

Kromě ověření mediální gramotnosti byli žáci dotazováni na jejich zájem o výuku mediální výchovy a na to, zda by měla být tato oblast samostatným předmětem. Více než 86 % žáků souhlasí s důležitostí tohoto tématu a přes 58 % by uvítalo samostatný předmět. Dalších 25 % odpovědělo na tuto otázku „tak napůl“. Bylo zjištěno, že primárním zdrojem informací pro žáky jsou sociální sítě, přičemž na prvním místě je YouTube, následovaný Instagramem. Tyto platformy jsou spojeny s pasivním příjmem informací, kde algoritmy sociálních sítí rozhodují, které informace uživatel obdrží. To může vést k šíření a přijímání nepravd na internetu, což přispívá k náchylnosti ke konspiračnímu myšlení.

K této problematice vyšla v květnu 2024 studie, (1) která zkoumala konspirační myšlení v zemích EU a zjistila, že Česká republika se umístila na nejvyšších příčkách. Také v mé práci se ukázalo, že nemalé procento žáků vykazuje sklony ke konspiračnímu myšlení. S tvrzením, že „svět ve skutečnosti řídí skryté elity, které jsou mocnější než jednotlivé vlády a politici jsou jejich loutkami“, souhlasilo 15 % studentů a dalších 15 % odpovědělo „tak napůl“. Při vyhodnocování odpovědí jsem rozdělil tvrzení do kategorií, například „zdraví, COVID-19 a Rusko“. Nepodařilo se mi však ověřit domněnku, že respondenti budou v těchto kategoriích konzistentní.

1. ZILINSKY, Jan, Yannis THEOCHARIS, Franziska PRADEL, Marina TULIN, Václav ŠTĚTKA. Justifying an Invasion: When Is Disinformation Successful? Political Communication [online]. 2024, 0(0), 1–22. ISSN 1058-4609. Dostupné z: doi:10.1080/10584609.2024.2352483

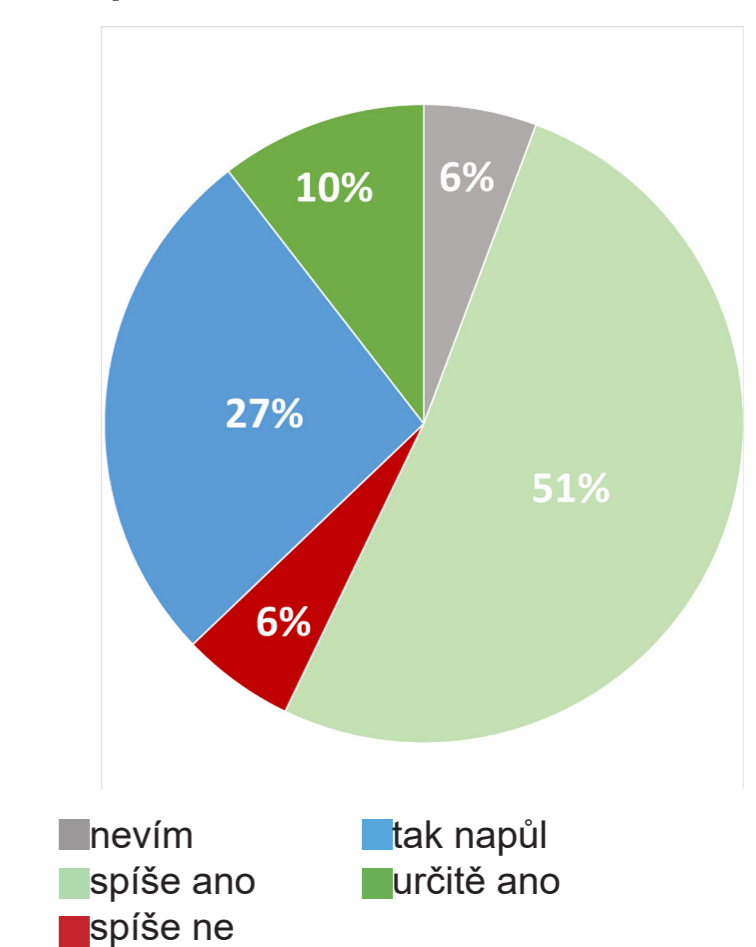
Konvenční a konspirační myšlení

Konvenční myšlení	Konspirační myšlení
Zdravá skepse	Silná podezřivost
Reakce na důkazy	Imunita vůči důkazům
Reakce na důkazy	Rozporuplnost

↓ ↓

Skutečné spiknutí	Smyslené spiknutí
-------------------	-------------------

Myslíte si, že dokážete spolehlivě rozpoznat dezinformaci nebo hoax?

Názory žáků na vyučování mediální gramotnosti (viz sloupcový graf níže)

